

אינטליגנציות מרובות – הלכה למעשה

אינטליגנציה
בין-אישית

אינטליגנציה
סביבתית

אינטליגנציה
לוגית-מתמטית

אינטליגנציה
תוך-אישית

אינטליגנציה
גופנית-תנועתית

אינטליגנציה
מוזיקלית

אינטליגנציה
לשונית-מילולית

אינטליגנציה
חזותית

ד"ר אריס יניב

הפירוש המילולי של "אינטליגנציה":

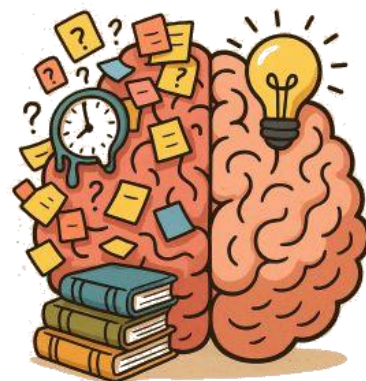

מלטינית: "לבחור",
"להחליט", "להבחין".
בהתאם לכך, אינטליגנציה
היא היכולת להבין דבר מתוך
דבר ולהבחין בין דבר לדבר.

אינטליגנציה הינה:

נרכשת

תורשתית

אינטליגנציה הינה:

גם וגם...

האם אפשר למדוד אינטליגנציה ולכמת אותה במספרים?

לא

כן

האם אפשר למדוד אינטליגנציה ולכמת אותה במספרים?

ק

מבחני IQ - INTELLIGENCE QUOTIENT, בעברית: מנת משכל

תוצאה מספרית המושגת בסדרת מבחנים קבועים, שפותחו במטרה למדוד את מידת התבונה של הנבדק, בהתאם לקבוצת הגיל ביחס לשאר האוכלוסייה. במבחנים אלה מוצגות שאלות לוגיות, מרחביות, מתמטיות ומילוליות.

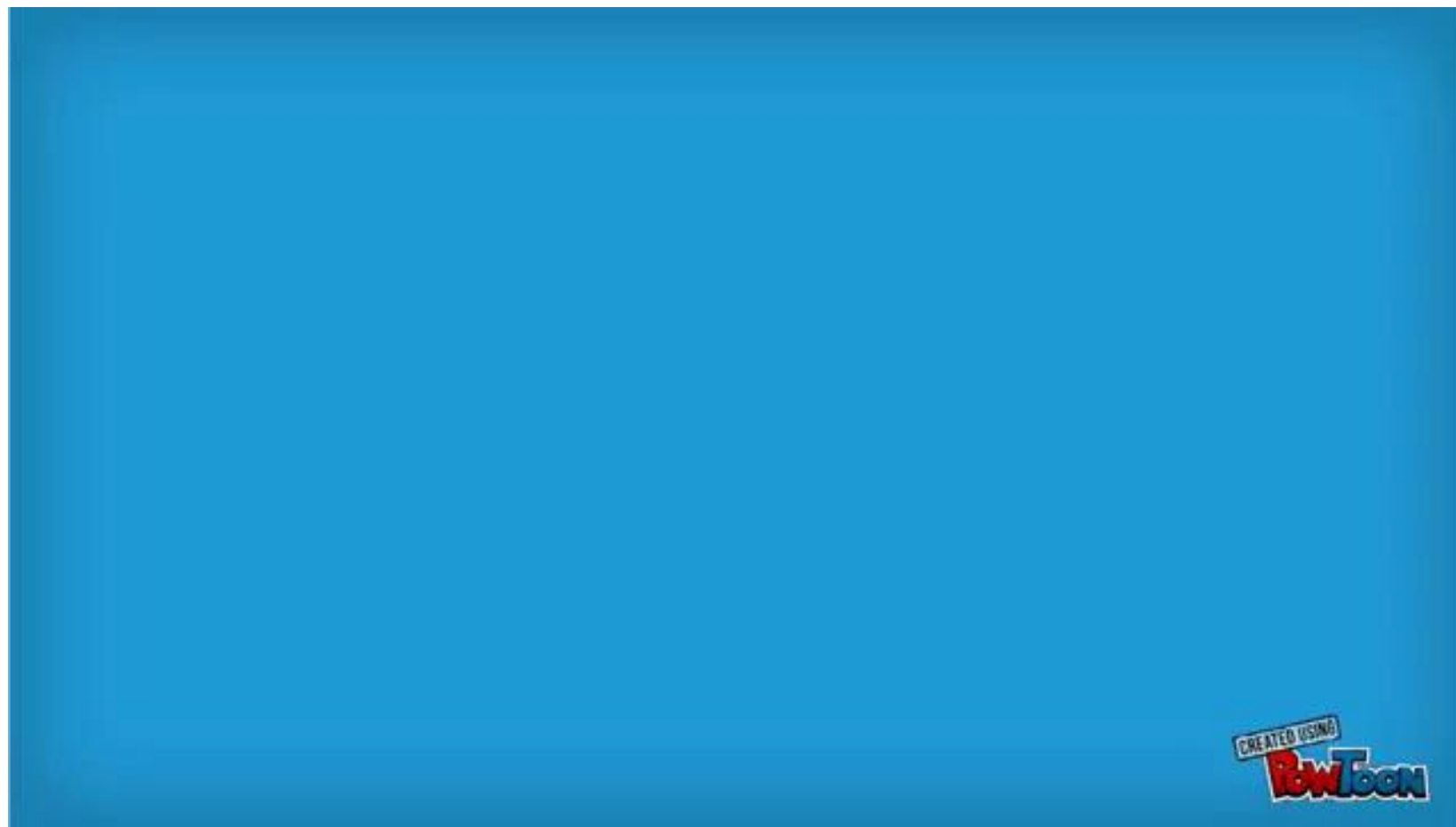
אלפרד בינה הוא הראשון שחיבר מבחנים למדידת מנת משכל (1905).

מה הפריע לגארדנר?

הם מצמצמים את
האינטליגנציה האנושית
ו"מרבעים" אותה ליכולות
מוגבלות.

המבחנים הקיימים הם
לא אוניברסאליים – הם
לא מותאמי תרבות
ויוצרים אפליה.

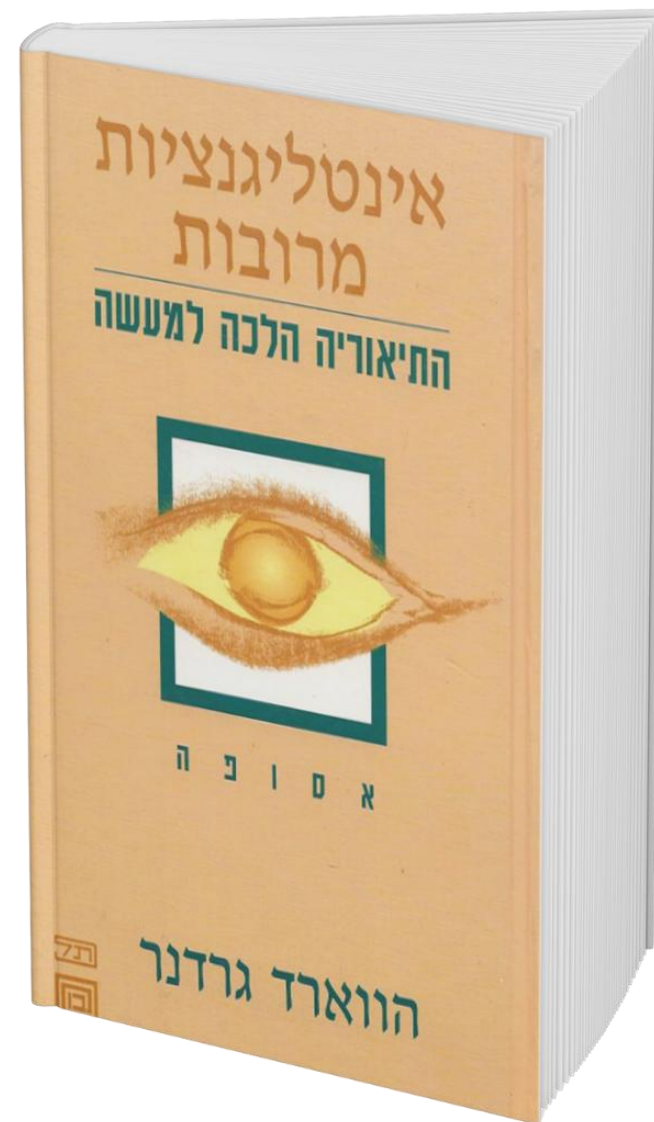
תיאוריית ריבוי האינטליגנציות של גארדנר

CREATED USING
Powtoon

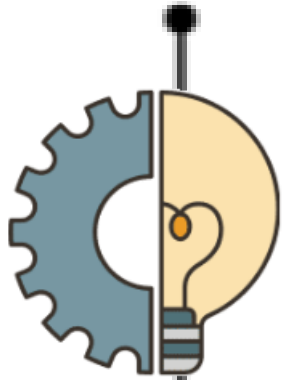

התיאוריה התפרסמה בשנת 1983

אינטליגנציה לפי גארדנר:

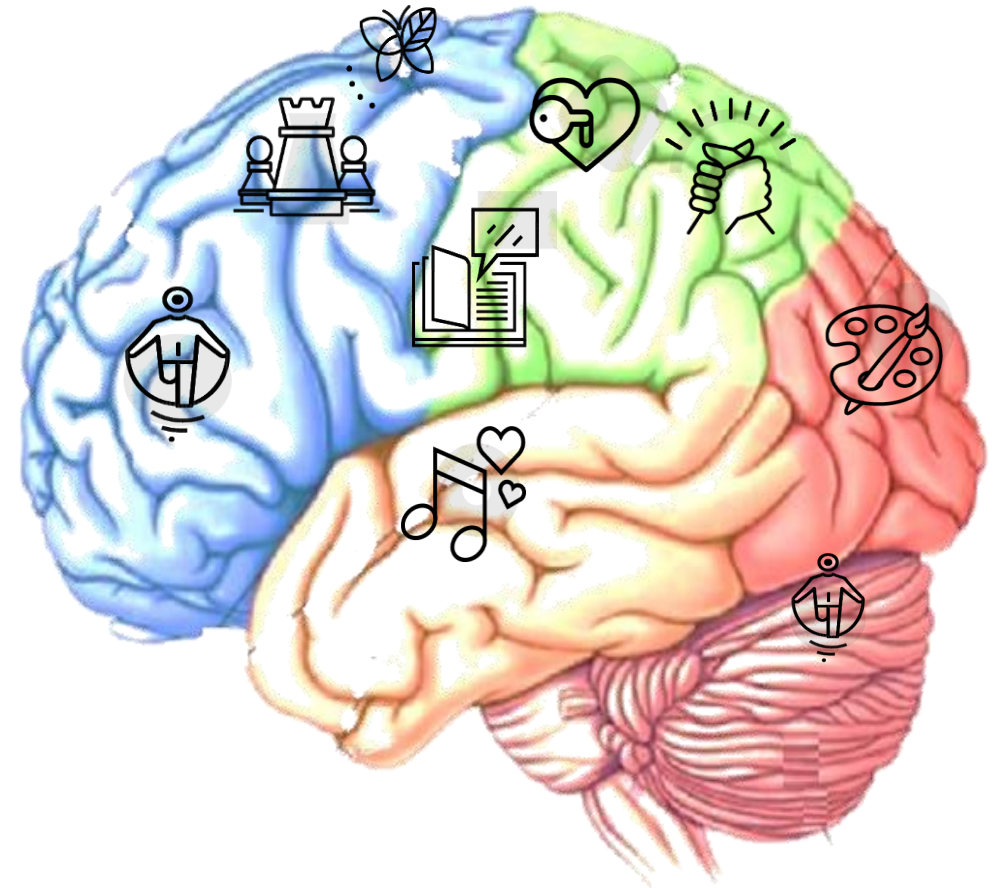
היכולת של האדם לפתור בעיות
שהוא נתקל בהן בחיים, למצוא
דרך להשגת מטרה כלשהי
ולהניב תוצרים שאפשר להעריך.

מהן שמונה האינטליגנציות, על פי גארדנר?

**לאינטליגנציות המרחבות יש
בסיס נוירו-ביולוגי.
אזורי מוח שונים פועלים בעת
הפעלת אינטליגנציות שונות.**

מרחבית: אונה עורפית אחורית
(ראייה, תפישה, חלומות)

תוך אישית ובין אישית: האונה הקודקודית
(תחושות, תפישה, קשב)

תנועתית: האונה המצחית
(תנועה, שליטה בשרירים רצוניים, ריכוז)

לוגית מתמטית:
מחצית שמאלית של המוח

לשונית: אונה מצחית

מוזיקלית: אונה רקתית

האם בכל אדם קיימות כל האינטליגנציות?

לא

כן

האם בכל אדם קיימות כל האינטליגנציות?

ק

לכל אדם פרופיל אינטליגנציות ייחודי משלו המעצב את אישיותו, תפיסותיו והתנהגותו

לא

ן

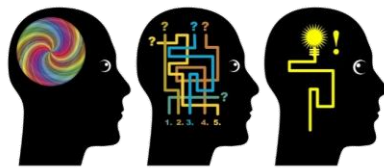
לכל אדם פרופיל אינטליגנציות ייחודי משלו. המעצב את אישיותו, תפיסותיו והתנהגותו.

ק

פרופיל האינטליגנציות של האדם לאורך השנים הינו:

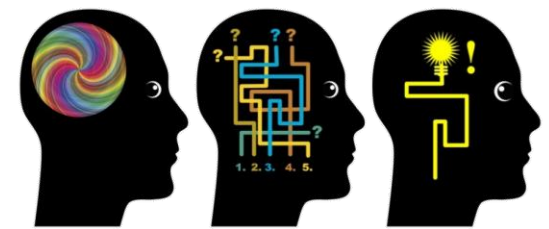
משתנה

קבוע

פרופיל האינטליגנציות של האדם לאורך השנים הינו:

משתנה

אי תומכת מספרים בריש קבלה	☐	אינטליגנציה לוגית-מספרית
מספרים-הערות הם התקופות האחרים ימי	☐	
אי איבד ממוקדים דיוקנה נהג	☐	
אי איבד לרוע רישים קטנים (בגובה, נפח, ...)	☐	
אי קובעה את המספרים היחידים הנחשבים	☐	
אי מנסה שאלת רגעה לרוב הדרך (מהם זכרתי עתים)	☐	
אי מתחמק לרוב זכרתי ריחול	☐	
אי תר לי את המושגים רגעים נחמק נחמק או נחמק בדרך נלמד	☐	
אי זכרתי משהו	☐	
אי איבדתי דיוקנה עם המספרים	☐	
כאשר עשיתי עשיתי את הדרך - ללא נחמק נחמק	☐	אינטליגנציה מרחבית
אי זכרתי לנחמק	☐	
אי איבדתי ללא נחמק נחמק (כאשר, תחילת)	☐	
אי מנסה לנחמק נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק	☐	
אי איבדתי ממוקדים ריחול, נחמק נחמק נחמק נחמק	☐	
כאשר לרוב אי ריחול נחמק את זכרתי נחמק אי נחמק	☐	
אי איבדתי לנחמק נחמק	☐	
אי ריחול לרוב נחמק אי נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק	☐	
כאשר נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק נחמק	☐	

Adobe Acrobat Document

האם אני יודעת מהן האינטליגנציות החזקות שלי?

עדיין לא

ברור

ביקורת על הגישה

ניתן לטעון שכל אחת מהאינטליגנציות המובחנות על ידי גרדנר היא היבט כלשהו באינטליגנציה הכללית; שמדובר על כישורים, ולא על אינטליגנציה.

מהן שתי האינטליגנציות השולטות היום בבתי הספר?

 **לשונית
ובין אישית**

 **לשונית
ולוגית**
מתמטית

מהן שתי האינטליגנציות השולטות היום בבתי הספר?

לשונית

ולוגית

מתמטית

חמשה עקרונות יסוד
בהוראה על פי
אינטליגנציות מרובות

התאמה אישית

עיקרון מס' 1

לאפשר ללומדים
להראות את הבנתם
באופן המתאים להם.

לדעת כמה שיותר על כל
לומד/ת על מנת לטפח
ולהכשיר אותם בדרכים
המתאימות להם.

איך המורה יכולה לדעת את פרופיל האינטליגנציות של כל תלמיד.ה?

שאלונים וסקרים

כלים אלו מאפשרים לתלמידים לדווח על ההעדפות, היכולות והחוזקות שלהם בצורה מובנית.

ראיונות ושיחות אישיות

איסוף מידע ישיר מהתלמידים על תחושותיהם, צורכיהם ושאיופותיהם.

תצפיות שיטתיות

צפייה מכוונת ורישום התנהגויות לימודיות של התלמידים במצבים שונים.

עבודות ותוצרים

ניתוח מעמיק של עבודות התלמידים יכול לחשוף נטיות וכישורים בולטים.

הערכות תפקודיות

מטלות יישומיות המתגרות אינטליגנציות שונות ומאפשרות לזהות דפוסי התמודדות.

משוב מגורמים נוספים

הורים, מורים מקצועיים ואנשי טיפול שמכירים את התלמידים יכולים לספק נקודות מבט משלימות.

מגוון

עיקרון מס' 2

בכל שיעור ניתן להתמקד
בהפעלת אינטליגנציות
אחרות.

דרך ההוראה תכלול
הפעלת מספר
אינטליגנציות.

כך יוכלו כלל הלומדים לבטא את יכולותיהם בשיעורים
שונים לאורך השנה.

טיפול האינטליגנציות החלשות לצד החזקות

אף על פי שניתן לזהות אינטליגנציות חזקות כבר בגיל צעיר, המשך התפתחותן או עיכובן תלוי בגורמים סביבתיים.

חשוב לפתח גם את האינטליגנציות החלשות לצד החזקות.

אפשר לשפר ולפתח כל אינטליגנציה באמצעות חשיפה, גירוי ואימון מתאימים.

כך גם להיפך: התפתחות אינטליגנציה תעוכב ללא חשיפה ואימון.

**תפקיד המורה הוא לאפשר ללומדיסות ולזמן להסן את
הבמה ואת חלון ההזדמנויות לביטוי המרקם המגוון
המאפיין את האינטליגנציות שלהסן.**

המורה לא חייב.ת להצטיין בכל האינטליגנציות בכדי לעודד
את הפעלתן בקרב הלומדיסות.

הערכת תוצרי הלמידה

בהערכת הלמידה או התוצרים **המורה קובע.ת את הקריטריונים**

להערכת העבודה, את הידע והמיומנויות הנדרשים

(למשל: חשיבה מסדר גבוה, הכללה של הנלמד, מתן דוגמאות

ויישום הידע במצבים חדשים),

ואילו הלומד.ת בוחר.ת את דרכי הביצוע:

הצגה, חיבור שיר, תרשים זרימה וכדומה.

ביבליוגרפיה

גרדנר הווארד, אינטליגנציות מרובות התאוריה הלכה למעשה, הוצאת ברנקו וויס, 1996.

יורם הרפז, הד החינוך, מעצבי השיח החינוכי, כרך פ"ח, גיליון 6, אוגוסט

וליצקר, מרים (2003). תיאוריית "האינטליגנציות המרובות" - התוויית דרך לשיטות הוראה-למידה והערכה חלופיות במוט"ב. חוזר הפיקוח על מוט"ב (מדע וטכנולוגיה בחברה), 2, עמ' 94 - 107. ירושלים: משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית.

יהלום רויטל

משוב בשתי מילים:

**מה התחדש לי היום?
מה אקח איתי לכיתה הלכה למעשה?**

